

SAD. Od 1884. živi u Europi. Proučava tal. slikarstvo renesanse (*The Italian Painters of the Renaissance*, 1932). Izgradio je vlastitu metodu atribuiranja umjetnina i ostvario značajan napredak u povijesno-umjetničkoj praksi. Od 1932. bavio se tal. slikarstvom u Hrvatskoj. U katalogu *Italian Pictures of the Renaissance* (1932), dopunjenom u tal. izdanju *Pittura italiana del Rinascimento* (1936), atribuirao je 38 slikarskih djela Strossmayerove galerije u Zagrebu. Obišao je Trogir, Split, Šibenik, Dubrovnik i Zagreb.

LIT.: I. Esih, Bernhard Berenson u Strossmayerovoj galeriji slika, Jutarnji list, 1936, 8337. — A. Schneider, Bernhard Berenson. Povodom njegovog boravka u Zagrebu, Obzor, 1936, 185. — Lj. Karaman, Bernhard Berenson u Dalmaciji, Jugoslovenski istorijski časopis, 1938, 1—2. — V. Zlamalik, Strossmayerova galerija starih majstora JAZU, Zagreb 1967, str. 13, 14, 16. Z. Ša.

BERETIĆ, Zdravko, slikar i industrijski oblikovatelj (Osijek, 13. XI. 1926). Diplomirao 1951. na Akademiji u Zagrebu (O. Postružnik). Studij nastavlja u specijalnom odjelu Lj. Babića. Opredjeljuje se za primijenjenu umjetnost i grafičko oblikovanje. Sudjelovao u uređenjima hotela u Dubrovniku, Cavtatu i Zagrebu. Opremio knjigu *Zlato i srebro Zadra* (Zagreb 1972).

BERGER, Ignacije, slikar iz Moravske; slikao u prvoj pol. XIX. st. na akademski način, u svijetlom koloritu, slike za slavonske crkve u Bogičevcima, Čagliću (sada u Dijecezanskome muzeju u Zagrebu), u Bučju, Kaniži, Novoj Kapeli, Srednjem Lipovcu, Starom Petrovom Selu, Velikoj, Vrbnju i Vrbovi. Djela većinom signira: »Ignaz Berger in Neutischein in Mähren«.

BERGER, Salomon, skupljač i širitelj hrv. narodnih rukotvorina (Měšice, Slovačka, 25. II. 1858 — Zagreb, 11. I. 1934). Nastojao razviti industrijsku proizvodnju narodnih rukotvorina. Osnovao 1885. u Zagrebu trgovinu tekstilom i zapošljavao tkalje i vezilje, osobito iz Posavine. Proizvode je prodavao uglavnom u inozemstvu, gdje je priredio oko 100 izložaba. Njegova zbirka, unutar koje postoji i izvaneuropski odjeljak, potaknula je osnivanje Etnografskoga muzeja u Zagrebu (1919), kojemu je bio direktor do smrti. Napisao je djelo *Tragedija hrvatske tekstilne kućne industrije* (1913).

LIT.: G. Szabo, O hrvatskim zbirkama i sabiračima, Narodna starina, 1922, 2. — V. Tkalić, Etnografski muzej u Zagrebu 1919—1929, Zagreb 1930. — Isti, Salomon Berger, Narodna starina, 1934, 4. V. Tk.

BERITIĆ, Dubravka, povjesničarka umjetnosti i konzervatorica (Dubrovnik, 3. XI. 1917). Diplomirala povijest umjetnosti u Zagrebu 1959. Ravnateljica Zavoda za zaštitu spomenika kulture u Dubrovniku od njegova osnivanja 1960. do umirovljenja 1979. Kao konzervatorica bavila se osobito istraživanjem nepokretnih spomenika dubrovačke regije otkrivši mnoge do tada nepoznate spomenike (starokršć. i predromaničke crkve, nekropole stećaka i dr.). Napisala je nekoliko predgovora za fotomonografije i vodiče Dubrovnika i okolice.

BIBL.: Reljef Leonarda Petrovića u Dubrovniku, Prilozi — Dalmacija, 1961; Zaštita gradske cjeline Dubrovnika u suvremenom razvoju, Dubrovački horizonti, 1978—79, 18—19; Još jedan kasnoantički kapitel u Dubrovniku, Peristil, 1962, 5; Dubrovačka utvrđenja, Dubrovnik 1978, 4. Iv. Mat.

BERITIĆ, Lukša, konzervator (Sustjepan u Rijeci Dubrovačkoj, 20. II. 1889 — Dubrovnik, 24. III. 1969). Od 1946—60. povjerenik Konzervatorskog zavoda Dalmacije u Dubrovniku. Izveo brojne konzervatorske radove u Dubrovniku (na gradskim zidinama, Kneževu dvoru, Revelinu, Gvardiji) i na ostalom području nekadašnje Dubrovačke Republike (u Stonu, na Lopudu). Proučavao povijest razvoja urbane strukture naselja, gradnju fortifikacija i oblike graditeljstva na području Dubrovačke Republike. God. 1952. osnovao u Dubrovniku Društvo prijatelja dubrovačke starine i bio njegov prvi predsjednik. God. 1961, prigodom 70-godišnjice njegova života, Društvo je izdalo »Beritićev zbornik«.

BIBL.: Utvrde Dubrovnika i njihovo uzdržavanje, Dubrava, 1940, 82; Dubrovački graditelj Paskoje Miličević, Prilozi — Dalmacija, 1948; Miho Hranjac, projektant dubrovačkih tvrđava XVII st., ibid., 1953; Utvrđenja grada Dubrovnika, Zagreb 1955; Ubikacija nestalih građevinskih spomenika u Dubrovniku, Prilozi — Dalmacija, 1956, 10 i 1960, 12; Dubrovačke zidine, Dubrovnik 1958; Urbanistički razvitak Dubrovnika, Zagreb 1958; Stonske utvrde, Dubrovnik 1958; O zaštiti spomenika u Dubrovniku kroz stoljeća, Zbornik zaštite spomenika kulture (Beograd), 1959, 10; Dubrovački vodovod, Anali — Dubrovnik, 1960—61; Crkva-tvrđava u Sudurđu na Šipanu, Zbornik zaštite spomenika kulture (Beograd), 1961, 12; Urbanizam dubrovačkih luka, Pomorski zbornik, 1962, 1—2; Obalna utvrđenja na našoj obali, ibid., 1962, 1—2; Tvrđava Sokol u Konavlima, Anali — Dubrovnik, 1962—63; Problemi zaštite i spasavanja urbanističkih cjelina i utvrda na području bivše Dubrovačke republike, Zbornik zaštite spomenika kulture (Beograd), 1963, 14; Utvrđenja i regulacioni plan Cavtata, Anali — Dubrovnik, 1970.

EHU, 6

BERAMSKI BREVIJAR Ms. 163, inicijal. Ljubljana, Narodna i univerzitetska knjižnica

LIT.: C. Fisković, Pred grobom L. Beritića, Dubrovački horizonti, 1969, 1. — T. Macan, In memoriam L. Beritić (s bibliografijom radova od 1961), HZ, 1970—71, 23—24. R.

BERLAKOVICH, Andreas, slikar i diplomat (Veliki Bristof, Austrija, 20. VIII. 1931). Studirao filozofiju, teologiju, pravo i umjetnost. Prve slikarske pouke dobiva od gradišćanskoga slikara R. Klaudusa. Njegovo slikarstvo povezano je s vlastitim profesionalnim diplomatskim djelovanjem u prostorima srednje Europe. Pedesetih godina proučava etruščansko i ranokršć. zidno slikarstvo, a poč. 60-ih gostuje u Majstorskoj radionici K. Hegedušića i upoznaje svijet naivne kod I. Generalića. Potom dolazi u dodir s kineskim slikarstvom u tušu, a 80-ih godina radi s T. Bradeanom u Bukureštu, usvajajući postimpresionistički izraz (*Zemlja katedrale*). Tražeći uvijek novo, surađuje s V. Margineanom; stvara u suvremenome slikarskom izričaju, osobito enformelu (*Putenost, Proces razmišljanja*). — Slika u svim tehnikama štafelajnog slikarstva. Samostalno izlagao u Beču, Salzburgu, Rimu, Zagrebu, Beogradu, Sarajevu, Bukureštu, Senju, Slavanskom Brodu.

LIT.: G. Sebestyén, Das bäuerliche und die moderne der Maler Andreas Berlakovich (katalog), Beč 1988. — A. Dalma, Andreas Berlakovich — Maler und Diplomat (katalog), Beč 1989. — A. Pavel, Der Maler Andreas Berlakovich, Bucuresti 1988. — I. R., Srednjoeuropsko slikarstvo Andreasa Berlakovicha (katalog), Zagreb 1992. R.

BERNARDI, Bernardo, arhitekt i industrijski oblikovatelj (Korčula, 16. XII. 1921 — Bol na Braču, 20. VII. 1985). Diplomirao na Tehničkom fakultetu u Zagrebu 1948. Od 1951. radi kao samostalni projektant. Suosnivač je i član grupe »EXAT 51« (1951—56). Sudjelovao u osnivanju Centra za industrijsko oblikovanje u Zagrebu (1964).

Glavno je područje njegova djelovanja oblikovanje interijera i tipova namještaja za industrijsku proizvodnju. Interijeri mu se odlikuju usklađenim i smirenim odnosima te visoko njegovanim ukusom u okviru jedinstvene i logične koncepcije prostora. Neki od njih, interijer Otvo-renoga sveučilišta u Zagrebu (1961) i hotel »Maestral« u Brelima (1965), među najboljim su ostvarenjima na području unutrašnje arhitekture u nas. Ostali su mu važniji interijeri: dječji vrtić u Habeljevoj ul. u Zagrebu (1951), Historijski institut u Zadru (1954), osmogodišnja škola u Kumrovcu (1955), bar »Labirint« u Dubrovniku (u suradnji, 1960), aerodrom

B. BERNARDI, hotel Marko Polo u Korčuli

»Zagreb« (1966; novi trakt 1973), robna kuća »Prima« u Splitu (1966), aerodrom »Zadar« (1967), restaurant »Lovački rog« u Zagrebu (1968), hotel »Berulia« i turistički centar u Brelima (1969), ceremonijalna zgrada Novoga groblja u Novom Sadu (1972), bivša jugoslavenska ambasada u Londonu (1973), crkva Sv. Ivana u Zadru (1977), predsjedništvo vlade NR Angole u Luandi (1978) i crkva Sv. Petra u Splitu (1984). Autor je tipskoga školskog namještaja (1952), sistema uredskoga namještaja »Skan« i dvaju proizvodnih programa tvornice »Tvin« u Virovitici: za stanove i hotele (program »Dorma«, 1977), i za radne prostorije (program »Betatvin«, 1978). — Važniji arhit. projekti: stambene zgrade u Kumrovcu (1955), hoteli »Marko Polo« (1960) i »Park« (1971) u Korčuli, zgrada multimedijskoga centra u Zagrebu (1975), upravna zgrada »Simp« (Vranje) u Beogradu (1977) te hotel »Liburna« u Korčuli (1980). Dobitnik je prvih nagrada na natjecanjima za hotel na Plitvičkim jezerima (1953), za školu u Podsusedu (1954), suvremeni jugoslavenski namještaj (1960), za »Stan bliske budućnosti« (1960) i za tipski školski namještaj (1960).

LIT.: S. Bernik, Bernardo Bernardi, Zagreb 1992.

Ž. D.

BERNARDI, Jerolim, historik i arheolog (XVII—XVIII. st.). Splitski kanonik; surađivao s P. Bizzom pri osnutku splitskoga nadbiskupskog muzeja (1750). Istražujući prošlost Splita, prepisivao je stare kodekse, prikupljao dokumente i pov. podatke (protokol o nalazu tijela Ivana Rave-njanina), dešifrirao i opisivao ant. natpise (62 prijepisa solinskih inskripcija za Zaccaria-Farlatijeva »Marmora Salonitana«), sabirao bibliografsku građu o istaknutim Dalmatincima (*Additio Hieronymi Bernardi*, dopuna Dumanicevoj »Synopsis virorum illustrium Spalatensium« u Ciccarellijevu

TH. C. BERNARDI, kuća Bernardi u Sausalitu, Kalifornija

zborniku). Sav taj opsežni materijal ustupio je poslije Farlatiju i Riceputiju za njihov »Illyricum sacrum«.

LIT.: D. Farlati, *Illyricum sacrum*, II (Marmora Salonitana), Venetiis 1753; III, 1765; V, 1775. — A. Ciccarelli, *Opuscoli riguardanti la storia degli uomini illustri di Spalato e di parecchi altri Dalmati*, Dubrovnik 1811. — F. Bulić, *Razvoj arheoloških istraživanja i nauka u Dalmaciji kroz zadnji milenij*, Zbornik MH, Zagreb 1925. K. Kć.

BERNARDI, Theodore C., arhitekt (Korčula, 3. X. 1903). Osnovnu školu polazio je u Korčuli. U SAD živi od 1912. Gimnaziju završava u San Franciscu a studij arhitekture na Kalifornijskom sveučilištu u Berkeleyju 1926. Od 1934. radi kod W. Wurster, od 1944. ravnopravni je partner a 1964—74. potpredsjednik biroa »Wurster-Bernardi-Emmons«. Predavao je na sveučilištu u Berkeleyju 1954—71. Autor je projekata za poslovne zgrade (uredske prostorije za »Schuckl Canning Company«, Niles, 1945; gl. uredska zgrada za »Richmond Chase Company«, 1945), školske objekte (Bellshaw Elementary School, 1952), urbanističko-arhitektonska rješenja sveučilišnih centara (Oakland City College, 1961; Cowell College, St. Cruz, 1966) i za obiteljske kuće. Primjenom skladnih kombinacija drva (sekvoja), cigle i stakla utječe na razvitak »kalifornijskog stila« u obiteljskoj gradnji (Drvena kuća, Stockton, 1947; Hudson House, Aptos, 1958; Gene Bernardi House, Berkeley, 1967). Jednostavnim oblikovanjem arhit. elemenata nenametljivo unosi objekte u okolinu, sjedinjujući arhitekturu i krajolik. Za projekt vlastite kuće u Sausalitu dobio je nagradu Američkog instituta za arhitekturu (AIA) 1956.

J. M. M.

BERNARD POREČANIN (Bernardo Parentino ili Parenzano), slikar (Poreč, oko 1437 — Vicenza, 28. X. 1531). Pravim imenom Lorenzo, ime Bernardo uzima pri stupanju u red augustinaca. Slikarsku je izobrazbu stekao u Padovi pod utjecajem F. Squarcionea i A. Mantegna. Na nekim slikama vidljiv je utjecaj sjevernjačke grafike (M. Schongauer) i minijatura Liberalea da Verona. Široki krug Bernardovih slikarskih interesa i atipičnost umjetničke pojave te nepoznavanje podataka o njegovu životu razlog su što mu opus nije do kraja određen. Najznačajnija njegova slika, *Krist između svetoga Jerolima i Augustina* (Galerija Estense u Modeni), jedina je potpisana. Uz pretežito mantegneske osobine na njoj je prisutna i izvjesna sjevernjačka minucioznost u oblikovanju krajolika. Drugo s njegovo sigurno djelo freske u klastru samostana Sv. Justine u Padovi s prizorima iz života Sv. Bernardina, ušćuvane samo u dijelovima. Male slike s prizorima iz života Sv. Antuna, a poglavito dramatično *Iskušenje Sv. Antuna* (Galerija Doria u Rimu), pokazuju utjecaj Ercolea Robertija ali i jak sjevernjački pečat; velika slika *Poklonstvo kraljeva* u Louvreu bliža je pak klasičnome izrazu tal. renesanse. A. Venturi pripisuje mu slike *Pad Sv. Pavla* u muzeju u Veroni i *Uhićenje Kristovo* iz zbirke Boromeo u Milanu. Suvremena kritika prepoznaje Bernardovu ruku u sitnoslikarijama u »Ufficiolo della Vergine« (1469) iz montecassinske biblioteke, na prvoj stranici kodeksa Pult. 53.2 iz Laurenziane u Firenci i ilustracijama inkunabule (Venecija 1483) iz knjižnice Pierpont Morgan u New Yorku. Njegovi se crteži čuvaju u British Museumu, Kupferstichkabinetu u Berlinu, Dresdenu i dr. Na temelju sličnosti s minijaturama pripisani su mu triptih *Jaslica* u Palazzu Venezia u Rimu i slika *Sv. Jerolima* iz muzeja u Toledu (Ohio). B. je jedna od najosebujnijih slikarskih osobnosti tal. quattrocenta; fantastična čudovišta i groteskno karikirani likovi na njegovim slikama anticipiraju manirizam. Dugo se držalo da je njegov opus rubna pojava renesansnoga slikarstva; pravilno je ocijenjen tek u novije doba.

LIT.: A. Venturi, Bernardo Parentino e alcuni suoi dipinti ignoti, Atti e memorie SIASP, 1926, I. — G. Muzzioli, Mostra storico nazionale della miniatura, Firenze 1953. — B. Berenson, *Pittura italiana del Rinascimento, la scuola Veneta*, Londra—Firenze 1958. — E. Ruhmer, Bernardo Parentino, Acropoli, 1960—61, I. Iv. Mat.

BERNARDUS, zvonoljevač (XVI. st.). Njegova signirana i datirana zvona u Dolini kraj Trsta (1553), u Škofijama kraj Kopra (1554) te u Novakima kraj Pazina (1569) renesansnoga su oblika i jednostavnoga dekora.

LIT.: A. Gnirs, Alte und neue Kirchenglocken, Wien 1917.

BERNFEST, Viktor, kipar (Garčin kraj Slavenskog Broda, 14. VIII. 1894 — Zagreb, 23. VIII. 1978). Studirao je na Višoj školi za umjetnost i umjetni obrt u Zagrebu (R. Valdec, R. Frangeš-Mihanović, I. Kerdić) i na specijalnom kiparskom i medaljerskom odjelu Akademije u Pragu (J. Štursa, O. Španiel). Bio je nastavnik crtanja u Subotici i Petrinji. Modelirao je portrete i figuralne kompozicije, pretežno u realističkom duhu (F. Durst, B. Dužanec, F. Kljaić, A. Turkulin, *Oplakivanje*). Na medaljama i plaketama prikazuje portrete i prizore iz lovačkog života (V. Panac, *Ispitani lovci*, J. R. Marcone). Izlagao je od 1922, samostalno u Zagrebu 1930.